

Η Εισήγηση του Προέδρου του ΙΚΥ κ. Κυριάκου Αθανασίου στην εκδήλωση για τα 65 χρόνια ΙΚΥ- 30 χρόνια Erasmus+ παρουσία της Πολιτικής Ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας

Κυρίες κύριοι Γ.Γ. των Υπουργείων Παιδείας, Έρευνας, ΕΣΠΑ. Κυρίες και Κύριοι Πρυτάνεις και Αντιπρυτάνεις, Αγαπητοί συνάδελφοι, αγαπητοί συνεργάτες,

Θα ήθελα να ζητήσω την κατανόησή σας για την μικρή παρέκκλιση από το πρωτόκολλο που θα κάνω και που επιβάλλει σε τέτοιες περιπτώσεις να απευθύνεται κανείς σε όλους εσάς με ιεραρχική σειρά, ξεκινώντας από τον Υπουργό. Αυτή τη φορά, επιτρέψτε μου να απευθυνθώ στον Υπουργό Παιδείας και να κάνω ένα σύντομο απολογισμό.

Κύριε Υπουργέ, θα ήθελα να σας θυμίσω πως σε ανύποπτο χρόνο, όταν εσείς είσαстан πρόεδρος της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής και εμείς αναλαμβάναμε ως νέο ΔΣ τη Διοίκηση του ΙΚΥ, μου τονίσατε την ανάγκη να ξαναπάρει το ΙΚΥ τη θέση που του αρμόζει στην Ελληνική κοινωνία. Είχαν μεσολαβήσει ήδη 7 χρόνια κρίσης και μια δραματική περικοπή των διαθέσιμων πόρων, καθώς και μια περίοδος που κινδύνεψε να γίνει και το ΙΚΥ θύμα στο βωμό των συμπτύξεων και των αναπροσαρμογών.

Σήμερα, καθώς πλησιάζουμε στο τέλος του 2017, μιας χρονιάς σημαδιακής, νομίζω πως μπορούμε και ως ΔΣ και ως Οργανική Μονάδα να σας κοιτάξουμε κατάματα και εσάς και την Ελληνική Κοινωνία και να πούμε πως το ΙΚΥ είναι ένας πολύτιμος και αναντικατάστατος πυλώνας εφαρμογής πολιτικής για την Παιδεία και την Έρευνα στη Χώρα μας.

Κύριε Υπουργέ, γνωρίζετε καλύτερα από μένα πως το ΙΚΥ είναι σαν τον παλιό Λατίνο Θεό, τον Ιανό: Είναι ένας οργανισμός με διπλή ταυτότητα: Το ένα σκέλος του διαχειρίζεται για λογαριασμό του Υπουργείου σας το μεγαλύτερο μέρος του Ευρωπαϊκού Προγράμματος, το Erasmus+. Το άλλο μια σειρά από προγράμματα στα οποία θα αναφερθώ στη συνέχεια.

Το 2107 είναι για το ΙΚΥ μια ιστορική χρονιά και για τις δύο του συνιστώσες: Ως προς την πρώτη, διότι συμπληρώθηκαν 30 χρόνια ζωής για το Πρόγραμμα Erasmus+. Και ως προς τη 2^η διότι φέτος συμπληρώνονται 65 χρόνια ζωής για το ΙΚΥ, γενικότερα.

Ας αναφερθούμε για λίγο με συντομία στο Erasmus+.

Την προηγούμενη εβδομάδα πέθανε ο πατέρας της ιδέας αυτής ο Μανουέλ Μαρόν που δεν ήταν ούτε Γερμανός ούτε Άγγλος ούτε Γάλλος, όπως έχουμε συνηθίσει στην ΕΕ. Ήταν Ισπανός, γεγονός που δείχνει πως και οι περιφερειακές χώρες της ΕΕ και οι άνθρωποί τους μπορούν να προσφέρουν σημαντικές ιδέες στο γίνεσθαι της Ευρώπης.

Ένας θεσμός που έχει προσφέρει και προσφέρει πολλά. Χιλιάδες νέοι και νέες και από την Πατρίδα μας έχουν κάνει χρήση των δυνατοτήτων που δίνει το πρόγραμμα.

Νομίζω κ. Υπουργέ, πως θα συμφωνείτε μαζί μου, πως το πρόγραμμα Erasmus+, που στην Ελλάδα «τρέχει» από το ΙΚΥ και σε ότι αφορά στο σκέλος του YOUTH από το INEDIBIM, και

χαίρομαι που παρευρίσκεται ανάμεσά μας και ο νέος πρόεδρος του, πως πρέπει να διαφυλαχτεί και να εμπλουτισθεί.

Επειδή, τα 30 χρόνια Erasmus+ είναι το θέμα του 2^{ου} σκέλους της εκδήλωσης, δεν θα επεκταθώ πολύ, αλλά επιτρέψτε μου να θίξω τομείς, στους οποίους ως Εθνική μονάδα και ως Συντονιστής φορέας μπορούμε να σημειώσουμε κάποια πράγματα που ίσως θα μπορούσαν να βελτιωθούν σε συνεργασία με το Υπουργείο σας. Δεν θα ευλογήσω τα γένια μας, λέγοντας πόσο καλή δουλειά γίνεται από το ΙΚΥ. Απόδειξη οι επανειλημμένες βραβεύσεις και πιστοποιήσεις ISO που έχουν επιδοθεί στο ΙΚΥ τα τελευταία χρόνια, καθώς και τη φετινή χρονιά. Παρόλα αυτά, νομίζω πως είμαστε πιο ώριμοι για βελτιώσεις όπως:

1. Απλοποίηση των διαδικασιών εμπλοκής των αξιολογητών: Κάνουμε μια προσπάθεια ανανέωσης του δυναμικού των αξιολογητών, απλοποιώντας τις διαδικασίες εγγραφής κάποιου/ου πανεπιστημιακού, και δράττομαι της ευκαιρίας για πρόσκληση προς όλους να επισκεφτούν την Ιστοσελίδα του ΙΚΥ και μετά από 10 μέρες να εγγραφούν ή να ανανεώσουν την εγγραφή τους.
2. Ενίσχυση των Εθνικών προτεραιοτήτων: Έχουμε πετύχει σε κάποιο βαθμό μια καλύτερη συμμετοχή φορέων που εμπλέκονται σε προγράμματα για την εκπαίδευση των προσφύγων, των ατόμων που ανήκουν σε ειδικές ομάδες, τα προγράμματα για το περιβάλλον. Αναζητούμε τρόπους καλύτερης προώθησης.
3. Ως ενεργός ακαδημαϊκός δάσκαλος, με αποθάρρυνε πάντα η περίπλοκη και κοπιαστική διαδικασία υποβολής, στην οποία θα πρέπει κάποιος να έχει τη συνδρομή επαγγελματιών, οι οποίοι μάλιστα, δεν κρύβουν συχνά την ενεργό συμμετοχή τους στην ετοιμασία των προγραμμάτων. Εδώ, θα πρέπει να βρούμε τρόπους κ. Υπουργέ: Να ενθαρρύνουμε τα ίδια τα πανεπιστήμια και τα ΑΤΕΙ μέσω των ΕΛΚΕ στην ανάληψη τέτοιων ρόλων. Φυσικά, δράττομαι της ευκαιρίας για να τονίσω το συνδρομητικό ρόλο του προσωπικού του ΙΚΥ που με σεμινάρια, ατελείωτες ώρες σε τηλέφωνα, mail, twit και ότι άλλο χρειαστεί, συνδράμουν τον καθένα που θέλει και ενδιαφέρεται να εμπλακεί στις επιμέρους δράσεις που προκηρύσσουμε.
4. Παράλληλα, θα πρέπει να βρούμε τρόπους με τους οποίους να αποθαρρύνονται χρηματοδοτήσεις σε προγράμματα που καλύπτονται και χρηματοδοτούνται από άλλα πλαίσια ερευνητικών εργαλείων όπως το Horizon, κλπ. Να ρίξουμε το βάρος μας σε δράσεις που δεν καλύπτονται από άλλες προκηρύξεις, να ενθαρρύνουμε δράσεις από λιγότερο ευνοημένες περιοχές, ομάδες, κατηγορίες.

Όπως σας ανέφερα κ. Υπουργέ, το 2017 ήταν σημαδιακός χρόνος. Όχι μόνον γιατί συμπληρώθηκαν 65 χρόνια από τη χρονιά εκείνη, κάπου στη δεκαετία του '50, όταν ο Γεώργιος Παπανδρέου ανακοίνωνε την ίδρυση του ΙΚΥ από ένα μικρό Κληροδότημα. Αλλά διότι ήταν μια χρονιά που αναλάβαμε ως φορέας δύσκολους και σημαντικούς ρόλους σε ότι

αφορά στην πολιτική χορήγησης υποτροφιών, για τους οποίους ενδεχομένως δεν είχαμε τα κατάλληλα εφόδια. Παρόλα αυτά πετύχαμε.

Ο λόγος για τον οποίο απευθύνομαι σε σας προσωπικά, είναι διότι εμείς ως ΙΚΥ, παρόλο «το κουπί που τραβάμε», έχουμε ένα βασικό πλεονέκτημα: η δουλειά μας φαίνεται, είναι μετρίσιμη και έχει άμεσο αντίκτυπο στην Κοινωνία. Και επειδή είμαστε ο φορέας άμεσης υλοποίησης δημιουργείται η λαθεμένη εικόνα στην κοινωνία πως εμείς είμαστε το Α και το Ω της υπόθεσης.

Η πραγματικότητα όμως είναι διαφορετική: όλο αυτό το εγχείρημα των χορηγήσεων και των υποτροφιών, συναποτελείται από 3 αλληλένδετα μεταξύ τους στοιχεία:

Α. Η ανεύρεση πόρων. Β. Η πολιτική των χορηγήσεων και Γ. Η υλοποίησή της. Από τις τρεις αυτές συνιστώσες, οι δύο πρώτες είναι σχεδόν αποκλειστικά δικό σας έργο και επίτευγμα και της Κυβέρνησης που εκπροσωπείτε.

Το μίγμα αυτό των τριών στοιχείων που ανέφερα είχε ως αποτέλεσμα να μπορούμε να μιλάμε για πράγματα που μετριώνται ποσοτικά και για άλλα που έχουν προεκτάσεις ποιοτικές που δεν είναι εύκολα ορατές. Αλλά εξίσου σημαντικές.

Ας αναφερθούμε, λοιπόν, σύντομα στους ποσοτικούς δείκτες: ποτέ στην ιστορία των χορηγήσεων στην ελληνική επικράτεια, ακόμη και στην εποχή των πιο παχίων αγελάδων δεν διοχετεύθηκαν στην ελληνική νεολαία τόσες πολλές υποτροφίες και χορηγίες, από τους δύο εθνικούς πυλώνες χορηγήσεων: τη ΓΓΕΤ και το ΙΚΥ. Την παράλληλη αυτή συνύπαρξη θα την σχολιάσω αργότερα. Προς το παρόν επιτρέψτε μου να κάνω ένα σύντομο απολογισμό:

Θα αρχίσω από τις προπτυχιακές υποτροφίες: Τις ονόμασε το Υπουργείο σας υποτροφίες σε Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες (ΕΚΟ): **Είμαστε στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσουμε πως έχει ξεκινήσει και πιστώνεται στους λογαριασμούς 2700-2800 συνολικά φοιτητών που μένουν μακριά από τα σπίτια τους τα χρήματα της Υποτροφίας του 2016/17 (3420 ευρώ).**

Παράλληλα, **Είμαστε έτοιμοι να υποβάλλουμε στο Υπουργείο σας την πρόσκληση για το νέο πρόγραμμα του 2017/18.** Ευελπιστούμε αυτή τη φορά πως αμέσως μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων του Φεβρουαρίου στα ΑΕΙ, να μπορούν να πιστώνονται τα χρήματα της πρώτης δόσης.

[Ακούγεται τόσο απλό κυρίες και κύριοι, αλλά σας διαβεβαιώνω πως κάθε άλλο παρά απλό δεν είναι: περιλαμβάνει ετοιμασία νομοθετικού πλαισίου, αιτήσεις, εγκρίσεις, ετοιμασίες λογισμικού για υποβολή αιτήσεων, πρώτο έλεγχο αυτοματοποιημένο, δεύτερο από τις Γραμματείες, επανέλεγχο χιλιάδων φακέλων, δειγματοληπτικούς ελέγχους]. Κλπ.κλπ. Θα σας πω μία φράση και κρατείστε την: αν το ΙΚΥ δεν ήταν αυτό που είναι δεν θα μπορούσαμε ποτέ να ολοκληρώσουμε αυτές τις διαδικασίες. Και επίσης, πως είμαστε πλέον σοφότεροι και πιο έμπειροι για κάτι το τόσο σύνθετο.

- Να αναφερθούμε για λίγο στις υποτροφίες για τους Υποψήφιους διδάκτορες: Μέσα στο 2017: χορηγήσαμε 211 + 211 από ΕΣΠΑ. Παράλληλα, στο Υπουργείο σας βρίσκεται η ΚΥΑ για 350 νέες υποτροφίες της χρονιάς 2018. Ευελπιστούμε να ανακοινωθεί η πρόσκληση πριν τις γιορτές.
- Υποτροφίες Μεταδιδακτόρων: Δόθηκαν 289 από χρηματοδότηση του ΕΣΠΑ και 170 από χρήματα του Ελληνικού λαού που μας επέστρεψε η Siemens.

Επίσης από χρήματα του ΕΣΠΑ: **Ετοιμαζόμαστε για πάνω από 350 νέες υποτροφίες του 2018.**

- Είμαστε στη διαδικασία να προκηρύξουμε **100 υποτροφίες ΕΤΕ για μεταπτυχιακές σπουδές και εργασία στην ΕΤΕ.**

Επιτρέψτε μου να σχολιάσω λίγο την πολιτική των χορηγήσεων:

Υπάρχουν αρκετοί κ. Υπουργέ που νομίζουν πως η χορήγηση των υποτροφιών και η ενίσχυση της έρευνας, πως στις δράσεις δηλ. που εμπλέκεται το ΙΚΥ δεν χωράει πολιτική ή δεν πρέπει να ασκείται πολιτική.

Τίποτε πιο λανθασμένο. Ίσως μπερδεύουν την πολιτική με την κομματικότητα. Και τέτοια εγώ δεν συνάντησα. Είναι το σκέλος της πολιτικής που δεν εφαρμόσατε ποτέ και εσείς και οι προκάτοχοί σας με τους οποίους συνδιαλέχτηκα. Ουδέποτε ως ΔΣ δεχτήκαμε υποδείξεις, και ξέρετε αυτά τα πράγματα μαθαίνονται. Το ΙΚΥ είναι μια μικρή κοινωνία με μεγάλο ακροατήριο.

Αντιθέτως, η πολιτική που έχουμε εφαρμόσει μέχρι τώρα, στις διαδικασίες των αξιολογήσεων, ήταν μια πολιτική διαφάνειας και αξιοκρατίας την οποία τη διευρύνουμε και την θωρακίζουμε περισσότερο.

Θα ήθελα στο σημείο αυτό να υπογραμμίσω και να αναδείξω μερικά ακόμη στοιχεία της πολιτικής χορηγήσεων που κάναμε σε συνεργασία με το ΥΠΠΕΘ: Νομίζω πως συνδυάζει μια πολιτική ανθρωπιστικής βοήθειας με μια πολιτική πραγματικής ενίσχυσης της Αριστείας: σε ότι αφορά στους προπτυχιακούς φοιτητές, ξαναφέραμε μαζί κ. Υπουργέ στο προσκήνιο την πολιτική που εφάρμοσε πρώτος ο Γ. Παπανδρέου: σε μια Ελλάδα που έβγαινε από τα ερείπια δύο πολέμων, σε μια Ελλάδα της φτώχειας πριν 65 χρόνια, εφάρμοσε και διακήρυξε καθώς εγκαθιστούσε ως Υπουργός Παιδείας το πρώτο ΔΣ του ΙΚΥ με πρώτο ΓΔ τον Κων. Δημαρά, μια πολιτική που είχε ως στόχο της τους επιμελείς και ανήμπορους φοιτητές. Το ίδιο κάνατε και σεις κ. Υπουργέ και οι προκάτοχοί σας, στην Ελλάδα της κρίσης. Εγκαινιάσατε το θεσμό των υποτροφιών ΕΚΟ που έχουν τα ίδια ακριβώς χαρακτηριστικά.

Παράλληλα, εγκαινιάσατε μια πολιτική ενίσχυσης της πραγματικής Αριστείας: Έχετε και έχουμε στραφεί στην πλαισίωση των ελληνικών πανεπιστημίων με έμπυχο ερευνητικό δυναμικό: είναι γνωστό πως το κύριο κουπί της έρευνας το τραβάνε οι υποψήφιοι διδάκτορες και οι μεταδιδάκτορες: Η πληθώρα των υποτροφιών στους Υποψήφιους

Διδάκτορες και τους Μετα-διδάκτορες είναι η απάντηση της Κυβέρνησής σας στο θέμα της ενίσχυσης της πραγματικής Αριστείας. Αν δεν είναι οι άριστοι των αρίστων της Ελληνικής Κοινωνίας, οι πάνω από 1000 υποψήφιοι διδάκτορες και μεταδιδάκτορες που χρηματοδοτήθηκαν μόνο το 2017 και μόνο από το ΙΚΥ (χωρίς να αναφερθούμε σε όλους εκείνους που χρηματοδοτούνται από τη ΓΓΕΤ) τότε τί είναι; Αν δεν είναι αυτό πολιτική ενίσχυσης της Αριστείας τότε τί είναι;

Η πολιτική σας σε σχέση με τις υποτροφίες που ακουμπά άμεσα το ΙΚΥ εμπεριέχει και άλλα τρία τουλάχιστον ποιοτικά στοιχεία, που θα πρέπει να τα τονίσουμε:

Το πρώτο είναι η πολιτική παραμονής του καλύτερου και πιο εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στην Χώρα. Το 2^ο η εμπιστοσύνη στις δυνατότητες των ελληνικών ΑΕΙ. Θυμίζω πως οι περισσότερες υποτροφίες που δόθηκαν είναι για εκπόνηση έρευνας σε ελληνικά ΑΕΙ.

Έχουμε γίνει αποδέκτες μαρτυριών από εξειδικευμένους έλληνες νέους και νέες που ετοίμαζαν τις αποσκευές τους για το εξωτερικό. Και σταμάτησαν και τώρα έχουν μια αξιοπρεπή αμοιβή καθώς ασχολούνται απερίσπαστοι στο ερευνητικό τους έργο.

Το τρίτο στοιχείο που θα ήθελα να θίξω και να υπογραμμίσω στο σημείο αυτό είναι η αναβάθμιση της συμμετοχής των Ανθρωπιστικών Επιστημών στο πεδίο των χρηματοδοτήσεων. Όπου από παρία τις καταστήσαμε σε συνεργασία ισότιμο αποδέκτη ενισχύσεων, ανεβάζοντας σημαντικά τα ποσοστά των υποτροφιών και στις ανθρωπιστικές επιστήμες.

Παράλληλα, η στροφή στην ενίσχυση της ερευνητικής ενασχόλησης στα ελληνικά ΑΕΙ και η εμπιστοσύνη που δείχνετε προς αυτά, σας διαφοροποιεί απόλυτα ως Υπουργείο και ως Κυβέρνηση από κάποιους προκατόχους σας: προσωπικά, έζησα ως πανεπιστημιακός δάσκαλος καταστάσεις στις οποίες κάποιοι υπουργοί, πριν εφαρμόσουν νόμους που θα δυσχερανούσαν την ακαδημαϊκή κοινότητα επιδίδονταν σε αγώνα αμαύρωσής τους: έχω ζήσει τέτοιες «συμπτώσεις» στις οποίες προηγείτο ένα μπαράζ δημοσιευμάτων στα οποία οι έλληνες πανεπιστημιακοί ήταν τεμπέληδες, οικογενειοκράτες, μετριότητες. Τα δε ελληνικά ΑΕΙ ο πάτος του σύμπαντος. Νομίζω, πως το φαινόμενο αυτό που ζούμε, δηλ. μια περίοδο που η πολιτική ηγεσία περνάει πολλαπλά μηνύματα εκτίμησης των ελληνικών ΑΕΙ, αναθέτοντας στο ΙΚΥ, και όχι μόνο, την εφαρμογή μια πολιτικής πλαισίωσής τους με το καλύτερο ανθρώπινο δυναμικό, σηματοδοτεί μια νέα περίοδο σχέσεων υπουργείου και πανεπιστημίων. Και χαιρόμαστε ιδιαίτερα που το ΙΚΥ συναποτελεί στοιχείο της νέας αυτής πολιτικής.

Κύριε Υπουργέ, θα μπορούσα να πω κι άλλα: για τις υποτροφίες με την ΕΤΕ, με την DAAD, τα Κληροδοτήματα, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας. Ο χρόνος είναι πολύτιμος και φοβάμαι πως θα κουράσω.

Θα ήθελα πριν κλείσω, να μνημονεύσω και να ευχαριστήσω τους προκατόχους σας Υπουργούς με τους οποίους συνεργαστήκαμε ως ΔΣ και με τους οποίους οι σχέσεις μας ήταν

εποικοδομητικές και άριστες. Τον κ. Φίλη και την κ. Αναγνωστοπούλου. Θα ήθελα να αναφερθώ, επίσης, στον εκλιπόντα κοινό φίλο πρώην ΓΓ του Υπουργείου σας τον Γιάννη Παντή από τον οποίο έχουμε τις καλύτερες εντυπώσεις συνεργασίας που φαίνεται πως θα έχουμε και με τον κ. Αγγελόπουλο.

Φυσικά, ένα μεγάλο ευχαριστώ, στους συνεργάτες στο ΔΣ που έχουν ξοδέψει άπειρες ώρες σε συνεδριάσεις, φαιά ουσία, ενέργεια, αφιλοκερδώς.

Μα πιο πολύ απ'όλους, ένα μεγάλο ευχαριστώ, στο ανθρώπινο δυναμικό του ΙΚΥ, από τη ΓΔ κ. Παπαδάκη, τους 3 Διευθυντές (Νικητάκη, Παπαστεργίου, Αθανασόπουλο), τους προϊστάμενους και τους υπαλλήλους, που κράτησαν το ΙΚΥ όρθιο και το έβγαλαν ασπροπρόσωπο στις δύσκολες στιγμές. Σας διαβεβαιώνω, κ. Υπουργέ, πως κάποια από τα προγράμματα αυτά, δεν θα είχαν υλοποιηθεί ποτέ, αν το ΙΚΥ δεν ήταν αυτό που είναι.